



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D., ve věci

žalobce: **X. X.**, narozený dne X
státní příslušnost X
bytem v ČR X
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 831/21, 110 00 Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad štolou 936/3, 170 34 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 10. 2024, č. j. OAM-1548/ZA-ZA11-P11-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) se neuděluje.

II. Podstatný obsah žaloby

2. Žalobce v podané žalobě nejprve podotkl, že žalovaný se nedostatečně vypořádal s jeho argumentací a shrnul, že důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla jeho protirežimní aktivita a skutečnost, že se cítí být ohrožen probíhající válkou, resp. mobilizací. Zmínil také, že s postupem domovského státu nesouhlasí. Dále v žádosti uvedl, že byl předvolán k výkonu vojenské služby a po vypuknutí války se v x účastnil množství souvisejících protiruských demonstrací.
3. Napadené rozhodnutí žalobce označil za nepřezkoumatelné a nezákonné. Poznamenal, že není pravdou, že by nevykonával protirežimní činnost v rámci pobytu v domovském státě. Pokud pak jde o činnost na území České republiky, i za tu může být v domovské zemi postižen, neboť je tam trestné znevažovat pozici armády. Obává se, že by byl za své jednání domovským státem trestán, resp. by byl coby branec vyslán do války a musel by bojovat za hodnoty, které se mu přičítají, a vystavovat se nebezpečí na životě a zdraví. Odmítnutí vojenské služby by podle něj bylo vnímáno jako protiprávní jednání. Česká republika by také neměla nepřímou podporu terorismu podporou návratu osob, na které dopadá branná povinnost. Žalovanému přesně popsal, v čem jeho činnost spočívala a jakých demonstrací a vystoupení se účastnil. Podotkl také, že zajištěný podkladový materiál se nijak nevěnuje právní úpravě postihu protiválečné činnosti či smýšlení v domovském státě, protože není zřejmé, jakými tresty je ohrožen. K tomu odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2023, č. j. 19 Az 16/2023-21.
4. Dále žalobce namítl chybné vypořádání jeho příslušnosti k sexuální menšině. Je podle něj třeba nejprve posoudit postavení homosexuálů v domovském státě, přičemž z provedeného dokazování vyplývá, že jsou příslušníci LGBT komunity na území Ruské federace diskriminováni. K tomu zmínil, že homosexualita byla v Rusku do roku 1993 trestná a do roku 1999 klasifikovaná jako duševní nemoc. Od roku 2013 země zakázala propagandu netradičních způsobů života mezi nezletilci a umožnila pokutovat každý čin, který úřady uznají za propagaci homosexuality. K tomu odkázal na zprávu organizace Amnesty International, podle které v ruské společnosti stále přetrvávají hluboké předsudky a až 74 % Rusů nepovažuje homosexualitu za morálně přijatelnou.
5. Z provedeného dokazování podle žalobce vyplynulo, že je praktikujícím homosexuálem a svoji orientaci při pobytu v České republice neskrývá. V domovském státě by se tak chovat nemohl, neboť projevy homosexuality jsou tam nezákonné a každý takový projev je brán jako její propagace. V jeho případě je tak třeba nejprve objektivně zhodnotit postavení homosexuálů v Rusku, poté posoudit otázku, zda je skutečně homosexuálem, a nakonec posoudit relevantnost jeho obav. Odůvodnění napadeného rozhodnutí však nenabízí přesvědčivé zhodnocení postavení členů LGBT komunity a také zcela rezignuje na posouzení sexuální orientace žalobce. Existenci milostného vztahu přitom netajil a jeho partnera tak bylo možné vyslechnout. Nelze po něm přitom požadovat, aby se styděl za svoji orientaci a aktivně ji maskoval. Nadto by jej v domovském státě čekala povinná účast v armádě, kde by čelil značné diskriminaci. Podotkl také, že doložil lékařskou dokumentaci, že při pobytu v domovském státě čelil pronásledování a utrpěl újmu na zdraví. Navrhl proto soudu, aby zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě nejprve stručně zrekapituloval obsah podané žaloby a označil uplatněné námitky za neopodstatněné, neboť skutečnosti žalobcem prezentované nemohly být vyhodnoceny jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany.
7. Poukázal na to, že již v počátku žaloby se žalobní tvrzení míjejí s obsahem správního spisu. Tvrzení o protirežimní činnosti totiž zcela postrádají oporu ve spisovém materiálu. Je podle něj zjevné, že žalobní argumentace nepřipustně posouvá původní žalobcovu autentickou výpověď a popsany azylový příběh zcela jiným směrem. Je přitom postavena na tvrzeních, která žalobce v rámci správního řízení neuvedl. Žalobní argumentaci tedy nepřidává na přesvědčivosti, že je v rozporu s reálnými sděleními žalobce.
8. Dále žalovaný podotkl, že mu není zřejmé, z čeho žalující strana čerpá informace o účasti na demonstraci v Rusku i České republice nebo o předvolání k výkonu vojenské služby a ohrožení probíhající mobilizací. Tato tvrzení žalovaný označil s ohledem na obsah správního spisu za lživá. I kdyby snad žalobce taková tvrzení uvést chtěl, mohl tak podle něj učinit v průběhu správního řízení. Postup žalobce označil za účelový z důvodu, že se nejedná o prosté uvedení nových skutečností, nýbrž o tvrzení protichůdná, která jsou zcela v rozporu s dosavadní výpovědí.
9. O správnosti závěrů podle žalovaného svědčí i další žalobní konstrukce ohledně odmítnutí vojenské služby. Jakoukoliv svou obavu z výkonu vojenské služby či mobilizace žalobce nezmínil vůbec a neuvedl ani náznakem, že by došlo k jeho předvolání k výkonu vojenské služby. Ohledně tvrzené homosexuality podotkl, že z žalobcových sdělení vyplývá zcela mizivá intenzita veřejně seznatelných aktivit souvisejících s homosexuální orientací. Ani konstatování, že se žalobce netajil existencí milostného vztahu a doložil lékařskou dokumentaci, nemá oporu ve správním spisu.
10. Posléze žalovaný uvedl, že věc posuzoval meritorně a žalobce svým postupem na právech nezkrátil. Ten ve vlasti nebyl vystaven pronásledování, které mu nehrozí ani v případě návratu. Stejně tak mu v případě návratu nehrozí ani skutečné nebezpečí vážné újmy. Taktéž žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58, s tím, že svou část důkazního břemene nepochybně unesl. V souvislosti s nutností bezprostředně požádat o mezinárodní ochranu odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 137/2005-81, a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005-51.
11. Závěrem svého vyjádření žalovaný shrnul, že napadené rozhodnutí netrpí vytýkanými vadami, odkázal na obsah spisového materiálu a navrhl soudu, aby žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

12. Ze správního spisu zjistil soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
13. Žalobce podal dne 9. 11. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž následně byl žalovaným vyzván k poskytnutí údajů k této žádosti a rovněž předvolán k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany. Údaje k podané žádosti poskytl žalobce dne 14. 11. 2023, když mimo jiné sdělil, že se narodil X v X, je státním příslušníkem X X národnosti, dorozumí se rusky a česky, je X, nemá politické přesvědčení, ale nesouhlasí s válkou, a je svobodný a bezdětný. Jako poslední místo bydliště ve vlasti uvedl adresu u X, přičemž ulice se podle něj již přejmenovala. Na území České republiky vstoupil

v roce X letecky, když přiletěl studovat ekonomiku, a to přímým letem z X. Jiné země Evropské unie kromě České republiky v minulosti nenavštívil. Nebyla mu udělena ani žádná víza nebo povolení k pobytu v jiných státech, ani v jiných státech dosud nežádal o udělení mezinárodní ochrany. Rovněž konstatoval, že je zdravý, s ničím se neléčí a neužívá ani žádné léky. V minulosti byl v České republice odsouzen a byl mu uložen podmíněný trest odnětí svobody za X. Ohledně důvodů své žádosti žalobce uvedl, že se nechce vrátit do Ruska, protože je homosexuál. V Rusku jsou přitom zákony a celá společnost nastaveny tak, že by tam nemohl žít svobodně.

14. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany konaném dne 14. 11. 2023 žalobce výše uvedené skutečnosti blíže rozvedl. Konkrétně sdělil, že do České republiky přicestoval za účelem studia a naposledy byl v Rusku v roce X za rodinou. Studoval ekonomiku a posléze obor daně na středních školách, ale při studiu neuspěl a musel jít pracovat. Zmínil, že o mezinárodní ochranu žádá, protože zde již nemá legální pobyt. Žádal o zaměstnaneckou kartu, ale nebylo mu vyhověno. Dále uvedl, že je homosexuál a v Rusku je pro něj život těžký, protože byl přijat nový zákon proti LGBT komunitě a může dostat pokutu nebo jít i do vězení. V Rusku se s jinými homosexuály nestýkal kvůli strachu. Navíc tam nebyl takový přístup k internetu. Kamarádům se nesvěřoval. Ve vlasti neměl žádný homosexuální vztah. V České republice to mají podle něj homosexuálové lepší. Slyšel o gaybarech, ale žádné nenavštívil. S lidmi z LGBT komunity se stýká přes kamarády nebo na pochodu Pride. Uvedl, že má kamaráda gaye, se kterým se potkal ve škole. Na diskotéky a bary neměl moc času kvůli práci. Aplikace pro seznamování s homosexuály neměl a neměl ani homosexuální vztah. K otázce na veřejnost jeho projevů sdělil, že měl na batohu vlaječku, ale někdo mu ji sundal. Podotkl také, že od 14 let mu matka i otec říkali, aby to nikomu neříkal. Svoji orientaci si uvědomil asi ve 14 letech. Každého homosexuála podle něj mohou v Rusku zabít, o čemž je hodně informací na internetu. Ke svému odsouzení uvedl, že asi před X měsíci v opilosti při hádce X. Ohledně nesouhlasu s válkou sdělil, že je to podle něj terorismus, má hodně známých Ukrajinců a zná jejich historii. Dokáže se vcítit do jejich problémů. Nepochopil, proč válka začala. Vládu Putina a jeho kamarádů podle něj nedokáže nikdo odstranit. Uvedl, že svůj názor nikde neprezentuje, pouze jednou si na Instagram (do stories) přidal ukrajinskou vlajku. Problémy s policií a státními orgány ve vlasti neměl. Zmínil ještě jeden incident v X, při němž jiný muž rozbil pouliční lampu, a on kvůli tomu šel k výslechu na policii. Posléze poznamenal, že v případě návratu do vlasti by měl těžký život. Vyjádřil strach z návratu a z toho, že si nevybuduje vlastní život. Zmínil, že ve vlasti nemá žádné kamarády patřící do komunity LGBT. Do vlasti by se vrátil jen kvůli rodině. Také uvedl, že ve vlasti neměl žádné jiné konkrétní potíže. Závěrem pohovoru pouze dodal, že by byl vděčný, kdyby mohl v České republice vést normální život.
15. Za účelem posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany si žalovaný opatřil i písemné materiály obsahující informace o zemi původu žalobce. Konkrétně se jednalo o písemný materiál ze dne 17. 10. 2023 označený jako Ruská federace, Informace OAMP – Sexuální menšiny, Zákon zakazující propagaci homosexuality, diskriminace a zločiny z nenávisti, postoj státních orgánů, neziskové organizace, současná situace s výjimkou regionu severního Kavkazu. Podle tohoto písemného materiálu byla trestnost homosexuality v Rusku zrušena v roce 1993 a do roku 1999 byla homosexualita považována za duševní onemocnění. Od let 2012 a 2013 zesílila homofobní propaganda ze strany některých politiků a také ve státních médiích. Není povoleno manželství a ani

občanské svazky mezi osobami stejného pohlaví. Ruská legislativa neposkytuje žádnou zvláštní ochranu v případě diskriminace na základě sexuální orientace, např. v oblasti bydlení, zaměstnání nebo přístupu ke zdravotnictví. Již v roce 2006 začala být zakazována „homosexuální propaganda“ na lokální úrovni, v roce 2013 byl přijat federální zákon č. 135-FZ, známý jako „zákon proti LGBT propagandě“, který zakázal šíření informací o LGBT vztazích mezi neplnoletými. Zakaz zveřejňování LGBT tematiky rozšířila novela zákona v roce 2022. Maximální postih pro jednotlivce činí 400 tisíc rublů (5 800 dolarů). V případě organizací a novinářů výše pokuty roste. Podle výročních zpráv nevládních organizací pokračoval v zemi trend ochrany „tradičních hodnot“ a diskriminace LGBT komunity v Rusku se stávala stále výraznější. V mediálním prostoru proti LGBT komunitě vystupovali přední představitelé ruských úřadů, např. federální poslanci. Bezpečnostní složky obecně nereagovaly adekvátně na násilné incidenty nestátních aktérů proti LGBT. Ze strany LGBT komunity existovala nedůvěra vůči policii a soudům, protože bezpečnostní složky ne vždy chránily práva LGBT osob a někdy byly samy pachateli násilí. V kontextu důrazu na tzv. tradiční hodnoty a vnímání LGBT tematiky jako „západní“, včetně intenzivnější homofobie, byla podle neziskových organizací tolerována beztrestnost agresora. Ruské úřady většinou neklasifikovaly útoky proti LGBT komunitě jako tzv. zločiny z nenávisti. Na policii se obrátilo 40 % obětí, polovina z nahlášených případů byla policií odmítnuta okamžitě nebo během předběžného vyšetřování. Podle ruské organizace SOVA monitorující projevy extremismu a nenávisti se snížil počet fyzických napadení LGBT osob, zároveň však v roce 2022 nebyly pořádány žádné akce k LGBT problematice. Většina osob aktivních v hnutích na podporu LGBT odjela ze země po ruské invazi na Ukrajinu. Odjel i jeden z aktivistů proti LGBT. Homofobní nálady v zemi nezmizely. Ruské úřady uplatňovaly zákon č. 135-FZ proti LGBT komunitě. V rozmezí let 2016 a 2022 začaly úřady stíhat osoby v rámci správního přestupku v méně než 30 případech ročně. Podle posledních statistik za rok 2022 rozhodly soudy o vině a udělení pokuty v 16 z 22 řízení o správním přestupku. Podle neziskových organizací v roce 2023 úřady vedly řízení podle zákona č. 135-FZ ve 28 případech. Postoj společnosti se liší podle místa, ale veřejné projevy náklonnosti mohou přilákat negativní odezvu. K případům násilí ze strany nestátního aktéra se policie často adekvátně nepostavila. Panuje rozdíl mezi venkovem a městy, jako relativně liberální se jeví zejména Moskva a Petrohrad. I ve velkých městech i přes rozšířenou homofobii existuje gay scéna, ačkoli řada klubů zpřísnila bezpečnostní prohlídky pro vstup nebo umenšila viditelnost LGBT symbolů uvnitř klubů. Ruská mediální scéna často podporuje stereotypní vnímání LGBT komunity. Situace LGBT osob se liší podle regionů, ale napříč zemí existuje shodná politika nenávisti vůči komunitě. Obecně čelí LGBT osoby sociální stigmatizaci a diskriminaci v různých oblastech, např. zdravotnictví, školství nebo zaměstnání, a byly nuceny svou identitu často skrývat.

16. Rovněž byl ve správním spisu založen písemný materiál ze dne 8. 7. 2024 označený jako Ruská federace, Informace OAMP – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociální sítě. Z něj se podává, že největším problémům čelí obecně aktivisté. K situaci zatčení po návratu dochází zřídka. Orgány mají během pasové kontroly seznamy hledaných osob, aktivistů a opozičních politiků. Občané, kteří se neřadí mezi místně nebo celostátně známé aktivisty, novináře či blogery, nečelí zvýšeným systematickým kontrolám. Byly však zaznamenány nahodilé kontroly, při nichž ale

problémy hlášeny nebyly. Objevily se informace o dotazování na víza, povolení pobytu nebo občanství včetně dotazníků primárně pro občany s dvojím občanstvím ohledně vztahu k Ukrajině a probíhající válce či příbuzným bojujícím na ukrajinské straně. Neexistovaly informace o systematických výsledcích navrátilců. Dotazování případně čelili pracovníci IT sektoru. Ruské bezpečnostní složky také nemají kapacitu, aby zvládaly kriminalizovat všechny protiválečné projevy na sociálních sítích. Stíhání je často iniciováno v souvislosti s nahlášením či známostí osoby.

17. Součástí správního spisu byl i písemný materiál ze dne 8. 7. 2024 označený jako Ruská federace, Informace OAMP – Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, Stav: červenec 2024. V něm byly obsaženy údaje o Ruské federaci týkající se politické situace, ratifikace vybraných mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, mučení, trestu smrti, možnosti vycestování a návratu do vlasti, spolupráce s UNHCR, azylovém systému a aktivních vojenských konfliktech.
18. Před vydáním napadeného rozhodnutí žalovaný vyrozuměl zástupce žalobce o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, k němuž se žalobce ani jeho zástupce nedostavili. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí, s nímž byl žalobce seznámen dne 22. 10. 2024 a stejného dne si převzal i originální výtisk tohoto rozhodnutí.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

19. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k ustanovení § 32 odst. 9 zákona o azylu a čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „**procedurální směrnice**“). Rozhodoval bez nařízení jednání, neboť žalovaný výslovně s takovým postupem souhlasil a žalobce k výzvě a poučení soudu podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřili s takovým projednáním věci nesouhlas. Soud zároveň za této situace a s ohledem na obsah správního spisu nepovažoval nařízení jednání za nezbytné. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel zejména z následujících ustanovení právních předpisů.
20. Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu *se pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
21. Podle ustanovení § 12 zákona o azylu *se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
22. Podle ustanovení čl. 46 odst. 3 *procedurální směrnice členské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak*

skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.

23. V první řadě musí dát soud za pravdu žalovanému, že žalobce skutečně v podané žalobě uvádí nepřesné údaje ohledně toho, co tvrdil v průběhu správního řízení. Žalobce totiž skutečně při pohovoru sdělil toliko obavu z návratu do vlasti kvůli své homosexualitě a zmínil rovněž svůj protiválečný postoj, který však nijak navenek neprojevuje (kromě jednoho případu příspěvku na sociální síť) a se kterým žádnou obavu z návratu nespojoval. Naopak vůbec nijak se v průběhu správního řízení nezmiňoval ani o své protirežimní činnosti spočívající v účasti na demonstracích, ani o strachu z probíhající války, resp. z mobilizace a předvolání k výkonu vojenské služby, ani o újmě na zdraví, kterou by snad doložil lékařskou dokumentací. Je tedy třeba uzavřít, že žalobce tyto skutečnosti uvedl poprvé až v podané žalobě, ačkoliv tvrdil, že je uvedl již v rámci správního řízení.
24. V tomto ohledu je na místě odkázat na závěry shrnuté kupř. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2017, č. j. 2 Azs 272/2016-47. Nejvyšší správní soud v něm uvedl: *„Žadatel je tím, kdo v řízení ve věci mezinárodní ochrany nese břemeno tvrzení a jeho žádost je posuzována z hlediska skutečností, které označí jako důvody k jejímu podání (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 – 48, nebo rozsudek ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 – 32). Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2016, č. j. 7 Azs 78/2016 – 23).“* Jinak řečeno je především na žadateli o udělení mezinárodní ochrany, aby uvedl konkrétní skutečnosti, na základě kterých by jeho žádosti mělo být vyhověno. Není bez dalšího povinností správního orgánu zjišťovat (domýšlet) konkrétní žadatelem neuvedené aspekty jeho azylového příběhu a posléze k nim činit skutková zjištění (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2018, č. j. 4 Azs 237/2017-30). Rovněž je vhodné podotknout, že žalovaný umožnil žalobci sdělit veškeré skutečnosti týkající se jeho žádosti, když jej nechal poskytnout potřebné údaje a provedl s ním též pohovor. Jelikož tedy žalobce v žádné souvislosti nezmiňoval protirežimní činnost spočívající v účasti na demonstracích, strach z probíhající války ani utrpenou újmu na zdraví, nebyl žalovaný povinen tuto část jeho azylového příběhu domýšlet a posuzovat. Potažmo tedy nebyl povinen se s takovou eventualitou ani vypořádávat v rámci napadeného rozhodnutí.
25. Soud rovněž zvážil dopady výše zmíněného čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. V souladu s tímto článkem sice musí účinný opravný prostředek proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany obsahovat úplné a aktuální (*ex nunc*) posouzení jak skutkové, tak právní stránky. Nicméně k tomu se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, v němž mimo jiné dovodil, že i za přímé aplikace uvedeného článku procedurální směrnice lze v řízení před soudem uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem. Nejvyšší správní soud

zdůraznil, že „[p]ovinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržštění vyličení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“ Tyto závěry Nejvyššího správního soudu pak ještě částečně korigoval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, podle kterého „Ustanovení § 75 odst. 1 soudního řádu správního nelze vykládat způsobem, že v řízení o mezinárodní ochraně lze před soudem vznášet nové důvody výlučně, pouze pokud je žadatel o mezinárodní ochranu nemohl uvést již v řízení před správním orgánem bez vlastního zavinění. Existuje řada dalších ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel o azyl nesdělí všechny relevantní důvody pro udělení azylu již před ministerstvem jako orgánem prvního stupně. Vždy je nutno zohlednit povahu těchto nových skutečností a situaci konkrétního žadatele. Mezi ospravedlnitelné důvody patří například: dotazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočnicka mohlo být pro žadatele zábranou.“ Lze tedy shrnout, že nové skutečnosti je možné v řízení před soudem o žalobě proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany uplatnit pouze za podmínky, že je žalobce bez vlastního zavinění nemohl uplatnit dříve, případně měl ospravedlnitelný důvod pro jejich neuplatnění.

26. To ovšem v projednávané věci nenastalo. Nelze si předně nevšimnout, že žalobce ani netvrdil, že by jím zmíněné skutečnosti byly skutečnostmi novými. Naopak tvrdil, že skutečnosti týkající se jeho účasti na demonstracích, utrpěné újmy na zdraví a strachu z války a s tím spojené mobilizace a předvolání k výkonu vojenské služby uvedl již v průběhu správního řízení. To však není pravda, když ve správním spisu se nenachází žádný doklad o tom, že by je již v rámci správního řízení uplatnil. Nejednalo se tedy o žádné nové skutečnosti, které by žalobce nemohl uplatnit v řízení před správním orgánem. Žalobce neuvedl ani žádný ospravedlnitelný důvod, který by mu zabránil tyto skutečnosti v řízení před správním orgánem uvést a ani soud žádný takový důvod v projednávané věci nespaturuje. Ke skutečnostem, které žalobce poprvé uplatnil až v podané žalobě (ačkoliv tvrdil, že je uplatnil již v průběhu správního řízení), proto nebylo možné v řízení před soudem přihlídnout. Přezkumem napadeného rozhodnutí se tedy soud zabýval toliko z hlediska důvodů žádosti o udělení mezinárodní ochrany, které žalobce v řízení před správním orgánem skutečně uváděl.
27. Konkrétní obavy z pronásledování žalobce vyjádřil pouze v souvislosti se svou příslušností k sexuální menšině, když se identifikoval jako homosexuál. K posouzení těchto obav směřovaly i zbylé žalobní námitky. Jak vyplývá z již výše citovaného ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, je odůvodněný strach z pronásledování pro příslušnost k určité sociální skupině důvodem pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu. V tomto ohledu je třeba nejprve podotknout, že „sexuální orientace žadatele o azyl může být podle okolností a s ohledem na poměry v zemi původu považována za znak jeho příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006-52). Ze zprávy o zemi původu ohledně sexuálních menšin vyplývá, že státní moc a státní média vystupují proti LGBT komunitě a postoj ruské společnosti je obecně negativní a diskriminační.

Podmínku příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu má soud proto za splněnou. Ostatně ani žalovaný v napadeném rozhodnutí nerozporoval žalobcovu sexuální orientaci a příslušnost k uvedené sociální skupině. Není tedy pravdou, že by zcela rezignoval na posouzení jeho sexuální orientace. Naopak z tvrzení žalobce v tomto ohledu bez dalšího vycházel. Stejně tak nerozporoval, že by příslušnost k této sociální skupině mohla vést v případě Ruské federace k pronásledování.

28. Postavením homosexuálů v zemi původu se žalovaný zabýval na stranách 6 a 7 napadeného rozhodnutí. Situaci žalobce zhodnotil a dospěl k závěru, že mu v případě návratu nebezpečí pronásledování nehrozí, s čímž se žalobce neztotožňuje. V této souvislosti je tak na místě předeslat, že rozhodování o udělení mezinárodní ochrany má podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu prospektivní povahu. Dochází tedy k posuzování nebezpečí hrozícího žadateli o udělení mezinárodní ochrany v budoucnu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017-33, ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47, ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019-77, nebo ze dne 12. 6. 2020, č. j. 5 Azs 146/2018-43). Při zkoumání možnosti budoucího pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti. Možnost budoucího pronásledování tak musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017-36, ze dne 19. 9. 2019, č. j. 2 Azs 401/2018-64, nebo ze dne 10. 6. 2021, č. j. 7 Azs 354/2020-31). Blíže vymezil standard přiměřené pravděpodobnosti Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, v němž dovodil, že „[p]řiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu (...) je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn., že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn., že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard „nade vší pochybnost“ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“
29. Žalobce uvedl své obavy značně obecně, když se odkazoval toliko na těžkou situaci a nový zákon proti LGBT komunitě s tím, že každého, kdo je homosexuál, mohou v Rusku zabít, o čemž je na internetu hodně informací. Tyto obavy přitom žalovaný v napadeném rozhodnutí řádně posoudil. Je sice pravdou, že podle shromážděných informací o zemi původu není situace ohledně práv LGBT osob v Rusku dobrá a negativní je i postoj společnosti. Ovšem i v případě problematických států z hlediska dodržování lidských práv nelze uzavřít, že by byl kterýkoliv občan tomuto negativnímu vlivu vystaven (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004-79, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2023, č. j. 9 Azs 57/2023-35). Ze shromážděných podkladů rozhodně nevyplývá, že by každý člověk s odlišnou sexuální orientací čelil v Rusku pronásledování a represím nebo že by snad mohl být kdokoliv takový v Rusku zabit. Podle výročních zpráv neziskových organizací za rok 2022 čelilo fyzickému násilí 7 % respondentů a nejčastěji se týkalo

transgender osob. Nadto postoj společnosti se liší podle místa a panují rozdíly mezi venkovem a městy, když relativně liberálně se jeví Moskva a Petrohrad.

30. Žalobce přitom uváděl, že v Rusku se s jinými homosexuály nestýkal a neměl tam ani žádný takový vztah. Ke svojí situaci v České republice uvedl jen to, že to tady mají homosexuálové lepší, slyšel o gaybarech, ale žádné nenavštívil. S ostatními lidmi z LGBT komunity se setkával přes kamarády nebo na pochodu Pride. Na návštěvy diskoték a barů neměl moc čas, protože zde pracuje. Neměl ani aplikace na seznamování s homosexuály. Ke svým veřejným projevům homosexuality uvedl, že měl na batohu vlaječku, ale někdo mu ji sundal. Samozřejmě je třeba vycházet z toho, že „[p]ři posuzování žádosti o přiznání postavení uprchlíka nemohou příslušné orgány rozumně očekávat, že žadatel o azyl bude v zemi původu svou homosexualitu skrývat nebo si bude počínat se zdrženlivostí při projevoování sexuální orientace, aby se vyhnul riziku pronásledování“ (viz rozhodnutí Soudního dvoru EU ve spojených věcech C-199/12 až C-201/12). Nicméně z vyjádření žalobce vyplývá, že jej rozhodně nelze považovat za osobu, která by ve veřejném prostoru jakkoliv výrazně aktivně propagovala LGBT tematiku nebo snad nějakým výrazným způsobem dávala vůbec najevo svou sexuální orientaci, jak ostatně správně podotkl i žalovaný. S ohledem na tuto intenzitu zapojení žalobce do LGBT komunity tak nelze důvodně očekávat, že by snad svou intenzitu výrazně zvýšil a vzbuzoval přehnanou pozornost ruských státních orgánů či jiných osob.
31. Nad rámec výše uvedeného je pak vhodné ještě podotknout, že ne každý zásah do svobody je pronásledováním ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přiměřeně srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2019, č. j. 2 Azs 35/2019-72). Přihlédnout je třeba k povaze a závažnosti hrozící represe (srov. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 5. 9. 2012 ve spojených věcech C-71/11 a C-99/11). Podle podkladů o zemi původu žalobce je přitom uplatňován proti LGBT komunitě zákon č. 135-FZ, který směřuje proti propagaci LGBT tematiky, na jehož základě byly ukládány pokuty v řízeních o správním přestupku, a to v desítkách případů ročně. Maximální výše sankce pro jednotlivce činí 400 tisíc rublů (více v případě novinářů a organizací). Hrozící represálie a sankce tedy nebyly uplatňovány v nijak masivním měřítku. Ve většině případů přitom nebyly ani přehnaně závažné a nedosahovaly takové intenzity, že by jejich využití bylo samo o sobě možné považovat za pronásledování ve smyslu výše uvedeného ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu.
32. S ohledem na vše výše uvedené tedy lze uzavřít, že soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného, který neshledal v případě žalobce naplnění podmínek pro udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu z důvodu jeho příslušnosti k sexuální menšině. Pronásledování žalobce pro jeho sexuální orientaci totiž není v případě jeho návratu do země původu přiměřeně pravděpodobné. Jak již bylo shora uvedeno, možnost budoucího pronásledování musí být reálná, nikoliv toliko hypotetická.
33. Pro úplnost je třeba dodat, že žalovaný se řádně vypořádal i se zmínkou žalobce o jeho protiválečných postojích. Zastávání určitých politických názorů jistě může být taktéž důvodem pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu podle ustanovení § 12 písm.

- b) zákona o azylu. Žalobce sám sice svůj postoj žalovanému vylíčil v rámci poskytnutí údajů k podané žádosti a rozvedl ho i v rámci provedeného pohovoru. Na žádném místě však neuvedl, že by mu v této souvislosti mělo ve vlasti hrozit nějaké nebezpečí a tento důvod neuváděl ani jako důvod, pro který žádá o mezinárodní ochranu. Sám uvedl, že svůj názor v tomto ohledu nikde neprezentuje a pouze jednou si přidal na Instagram příspěvek s ukrajinskou vlajkou. Sám tedy vyloučil, že by se nějak aktivně zapojoval do protestních akcí proti válce na Ukrajině nebo svůj názor jakkoliv veřejně projevoval (až na uvedený ojedinělý případ). Není proto zřejmé, za jaké jednání by měl být v zemi původu postižen. S žalovaným lze proto souhlasit, že nic nenasvědčuje tomu, že by měly mít ruské státní orgány o žalobce z tohoto důvodu zájem a pronásledovat ho. Lze proto i v tomto ohledu uzavřít, že pronásledování žalobce v zemi původu pro jeho názory na válku na Ukrajině taktéž není ani přiměřeně pravděpodobné.
34. Závěrem je ještě možné doplnit, že podaná žádost se skutečně jeví jako účelová, když žalobce vycestoval ze země původu za účelem studia, nikoliv z důvodu obav z pronásledování (pro svou sexuální orientaci). O udělení mezinárodní ochrany pak požádal až po dlouhodobějším pobytu na území České republiky v době, kdy podle svého tvrzení již nedisponoval žádným pobytovým oprávněním. Soud tedy připomíná, že potřeba legalizace pobytu na území není sama o sobě relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. K legalizaci pobytu na území České republiky slouží primárně instituty upravené v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Je proto třeba, aby žalobce legalizaci svého pobytu v České republice provedl tímto způsobem a nikoli prostřednictvím institutů mezinárodní ochrany. K tomu lze odkázat např. na rozsudek ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl: *„Azylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Jak je patrné, zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona, a to bez ohledu na „složitost mechanismů“, které tento upravuje.“* (Srov. též např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2023, č. j. 9 Azs 71/2023-26.)

VI. Závěr a náklady řízení

35. Soud tak ze všech výše uvedených důvodů dospěl k závěru o nedůvodnosti žalobních námitek v podobě, v jaké byly žalobcem uplatněny. Zároveň v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž by bylo nutno přihlížet z úřední povinnosti. Podanou žalobu proto soud zamítl podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou.
36. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci neměl úspěch, protože mu náhrada nákladů řízení nenáleží. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 9. dubna 2025

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D.
samosoudce